

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 25.03.2014
Deres ref.: 13/3900 4, Vår ref.: 14/130
Saksbehandler: Øystein Vallestad Dvergsdal
Seksjon for finansmarkedsstatistikk

Høringssvar - Taushetsplikt for opplysninger i aksjonærregisteret

Statistisk sentralbyrå viser til Finansdepartementets brev av 3. februar 2014 vedrørende høring om taushetsplikt for opplysninger i aksjonærregisteret.

På bakgrunn av henvendelser fra journalister, foreslår Finansdepartementet endringer i ligningsloven slik at alle opplysninger i Skatteetatens aksjonærregister blir omfattet av taushetsplikt. Hovedformålene som oppgis er at skatteyternes og tredjeparters tillit til skattemyndighetene vil kunne bli svekket dersom innsyn tillates, og at det er arbeidskrevende og økonomisk belastende for Skattedirektoratet å behandle innsynskrav.

Konsekvenser for kvaliteten på registeret

For å begrense samfunnets oppgavebyrde innhenter SSB med bakgrunn i statistikkloven diverse administrative registre, der i blant også aksjonærregisteret. Registerne brukes i både statistikkproduksjon, populasjonsforvaltning og forskning. For at registeropplysningene skal være egnet for statistikkformål, er Statistisk sentralbyrå avhengig av at registerne er mest mulig fullstendige og at opplysningene innehar god kvalitet. I denne forbindelsen savner vi en bredere drøfting i høringsforslaget om hvorfor og hvordan tilliten til skattemyndighetene blir svekket ved innsyn, og hvilke konsekvenser dette måtte ha for kvaliteten på registeret.

Generelt vil vi peke på at vissheten om at opplysninger er offentlig tilgjengelige kan gi økte incentiver til å rapportere mer korrekte opplysninger. Her kan det nevnes at forskning i Statistisk sentralbyrå i forbindelse med innføringen av elektroniske skattelister på Internett i 2001, tyder på at økt åpenhet medførte at rapportert inntekt økte (Bø, Slemrod og Thoresen (2014) *Taxes on the internet - Deterrence effects of public disclosure*). En annen mulig konsekvens av å gjøre opplysningene allment tilgjengelige, er at man kan få tilbakemelding om feil slik at kvaliteten på registeret bedres. I Difis veileder for tilgjengeliggjøring av data står det at: «Dersom data er gode nok til å ta beslutninger på, er de også gode nok til å deles. Dette er dessuten like mye et argument for å åpne dataene som mot å gjøre det: Tilbakemeldinger fra viderebrukere kan bidra til å heve kvaliteten på dataene som blir produsert».

Vi ser også argumenter som kan tale for det motsatte. Dersom opplysningene er offentlig tilgjengelige kan det tenkes at noen selskaper f.eks. av kommersielle årsaker, vil drøye innrapporteringen til aksjonærregisteret lengst mulig, f.eks. inntil årsregnskapet er gjort tilgjengelig, slik at informasjon om eierskifter ikke tidlig blir lett tilgjengelig. I verste fall kan noen selskaper unnlate å rapportere. Sen eller manglende rapportering vil selvsagt svekke aktualiteten eller totaliteten på registeret.

Andre merknader

Finansdepartementet skriver at det ikke er utarbeidet noe grensesnitt for enkle uttrekk av opplysninger fra aksjonærregisteret og at arbeidsmengden vil være det samme uavhengig av omfanget på uttrekket. Uttrekk av aksjeeieopplysninger innebærer uttrekk av enkelte klart definerte felt, som organisasjonsnummer og navn på aksjeselskapet, organisasjonsnummer på selskapsaksjonærer og navn på fysiske aksjonærer.

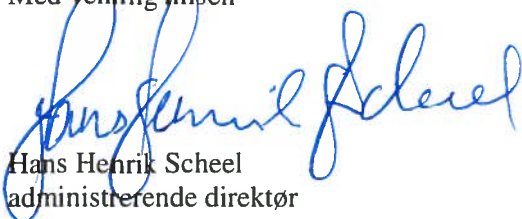
Statistisk sentralbyrå kjenner ikke detaljene rundt dagens tekniske løsninger i aksjonærregisteret, men vi har vanskelig for å se at det ikke er mulig å etablere tilpassede løsninger. Vi skulle gjerne sett en drøftelse om hvordan slike uttrekk kan tenkes løst på en enklest mulig måte for Skattedirektoratet og de som etterspør opplysninger.

Det argumenteres også for at aksjonærregisteret ikke er opprettet for å sikre allmenheten informasjon. Vi kan ikke se at formålet med aksjonærregisteret er relevant i en diskusjon om tilgang til opplysninger som er offentlig tilgjengelig andre steder. En slik argumentasjon åpner dessuten opp for spørsmål ved all bruk av data som ikke er uttrykkelig nevnt ved innsamling av opplysningene og støtter ikke opp om ellers uttrykte mål om samordning av offentlige rapporteringskrav. For eksempel har bransjeorganisasjoner og foretak i forbindelse med prosjekter om reduksjon av administrativ byrde (bl.a. SARI-prosjektet), tatt til orde for at opplysningsplikten i *aksjonærnoten* i regnskapet innebærer dobbeltrapportering og unødig administrative kostnader for foretakene, ettersom dette er informasjon som allerede er rapportert til *aksjonærregisteret* i henhold til ligningsloven og som i henhold til aksjeloven skal foreligge i *aksjeboken*. Å hjemle samme opplysningskrav i tre forskjellige lover med ulike rapporteringsplikter, medvirker ikke til å redusere foretakenes administrative byrder.

I høringsnotatet diskuteres det hvorvidt aksjonærregisteret, som bare inneholder opplysninger ved utgangen av inntektsåret det rapporteres for, er egnet til å levere det behovet offentligheten har for informasjon om eierskap. Det foreslås å vurdere tiltak som kan gi bedre offentlighet gjennom selskapenes systemer. Mest mulig oppdatert eierskapsinformasjon er viktig også for SSB, som blant annet skal produsere statistikk rundt et stadig mer dynamisk, komplekst og internasjonalt næringsliv. For allmennaksjeselskaper og enkelte andre store aksjeselskaper, er aksjonærinformasjon løpende tilgjengelig i verdipapirregistre. Om også andre aksjeselskaper skal underlegges krav om løpende registrering av aksjonærer i et verdipapirregister, krever en gjennomgang av kostnader og nytte. Statistisk sentralbyrå har for sin del interesse av mer oppdatert eierskapsinformasjon og støtter eventuelle tiltak som kan gjøre denne informasjonen mer tilgjengelig. Vi kan imidlertid ikke se at dette er noe argument mot å tillate innsyn i aksjeeie per 31.12 i aksjonærregisteret.

Forslaget om å taushetsbelegge opplysningene om aksjeeie i aksjonærregisteret, synes å stå i kontrast til Norges engasjement i debatten rundt skatteparadis, hvitvasking, korrupsjon og åpnere samfunn samt tilslutningen til Open Government Partnership (OGP) og Difis arbeid med åpnere data. Internasjonalt er det økende oppmerksomhet om offentlig tilgjengelig eierskapsinformasjon, jf. blant annet dagsordenen om skatt og åpenhet under G8-møtet i juni 2013 og EU-parlamentets forslag om å opprette offentlige eierskapsregistre i forbindelse med det nye hvitvaskingsdirektivet.

Med vennlig hilsen

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør